

Utassy József

MB
63239

TÜZEM, LOBOGÓM!

Új Termés · Magvető

Sándor Zsuzsa fotója

Az első kötetes Utassy József versei a mesebeli „legkisebb fiút” juttatják az olvasó eszébe, aki idősebb fivérei után maga indul el, hogy ami nekik nem sikerült, ő véghezvigye: dacolva száz veszéllyel, megküzdve még a tűzokádó, hétfejű sárkánnyal is, megszabadítsa az elrabolt királykisasszonyt. A költemények még csak a készülődés, az útnak indulás szakaszában mutatják, de erőteljű duzzadó frissességében, mozdulatainak ritmusában, tekintetének ragyogó vidámságában a célhoz jutás bizonyossága sugárzik.

Utassy költeményeinek legjellegzetesebb tulajdonsága indulati sűrítettségük, a képekben, jelzőkben, a szavak hangzásában, a ritmikában megnyilvánuló erő, robbanásra kész energia, amely már-már szétvetné a verset, ha nem tartaná egybe a szerkezet szilárdsága. A fiatal költő érzélgősség és cinizmus nélküli, a játékosságtól sem idegenkedő keménysége mögött határozott és szeretetre méltó ember áll, aki már első kötetével bizonyítja nem mindennapos tehetségét.

Mit mondjon az a származásáról, akinek szülei az alvéken is albérletben laknak? Semmit! Hallgasson. És vágjon neki a világnak! De dalolva, hogy mindenben győzzön.

A 41-es tavasz harmadik napján születtem Ózdon. Apám barakk-lakó segédmunkás itt, vagy ahogy ők nevezték magukat: pakker. Innen jár haza szombat-ként kerékpárral Bükkszent-erzsébetre. A falu libapásztorához: Édesanyámhoz. Ám a szegénységbe nehéz belenyugodni! A Papa meg is próbál mindent. Dolgozik kőbányában, bányában, majd summásként Németországba kerül. És végre: tüntet egy szoba-konyhás ház a felvégen! Bepucolatlanul, kerítetlenül.

És akkor jön a behívó, jön a Don-kanyar, és eljön az a pillanat is, amikor egy német közlegény úgy dönt, hogy többet ér egy abrak zab, mint Édesapám és bajtársa élete. Lőtt sebbel, harmadfokú fagyásban pusztulnak el mind a ketten, valahol Minszk mellett.

Én akkor tanultam járni! Azóta leérettségiztem Egerben, elvégeztem a magyar-népművelés szakot az ELTE-n, nevelő lettem egy szakmunkástanuló-intézetben, és albérlő a Március 15. téren. Tenyérközlemből ismerem a legnehezebb fizikai munkákat, de bányász még nem voltam!

Ezt a munkát az irodalomban szeretném becsületesen, költőként végezni.

Szegény vagyok, összes ingatlanom: egy kötetnyi világ.

És kicsi fiam!

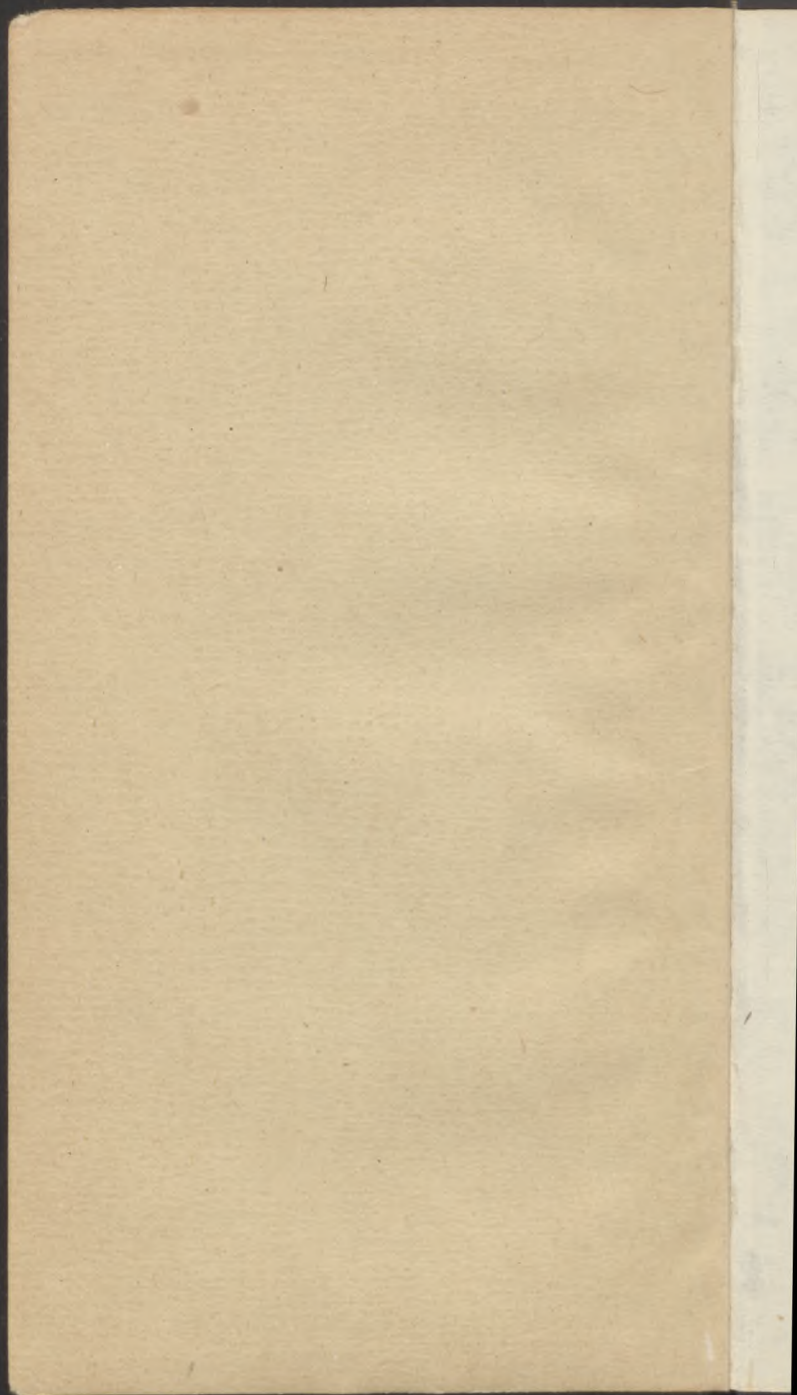
nazása-
égen is
emmit!
neki a
gy min-

napján
barakk-
vagy
gukat:
zomba-
kszent-
sztorá-
a sze-
godni!
indent.
yában,
ország-
et egy
végen!
l.

jön a
a pil-
et köz-
bet ér
sapám
sebbel,
usztul-
al ahol

erben,
műve-
nevelő
uló-in-
fárcius
isme-
mun-
m vol-

omban
költő-
gatla-

UTASSY JÓZSEF

Tüzem, lobogóm!

Új Termés • Magvető

Budapest, 1969

UTASSY JÓZSEF

Tüzem, lobogóm!

Versek (1962–67)

MB 63. 239

ORFÉSZ SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

1969 év A 8121 SZ.

LELTÁRI SZÁM

© Utassy József, 1969

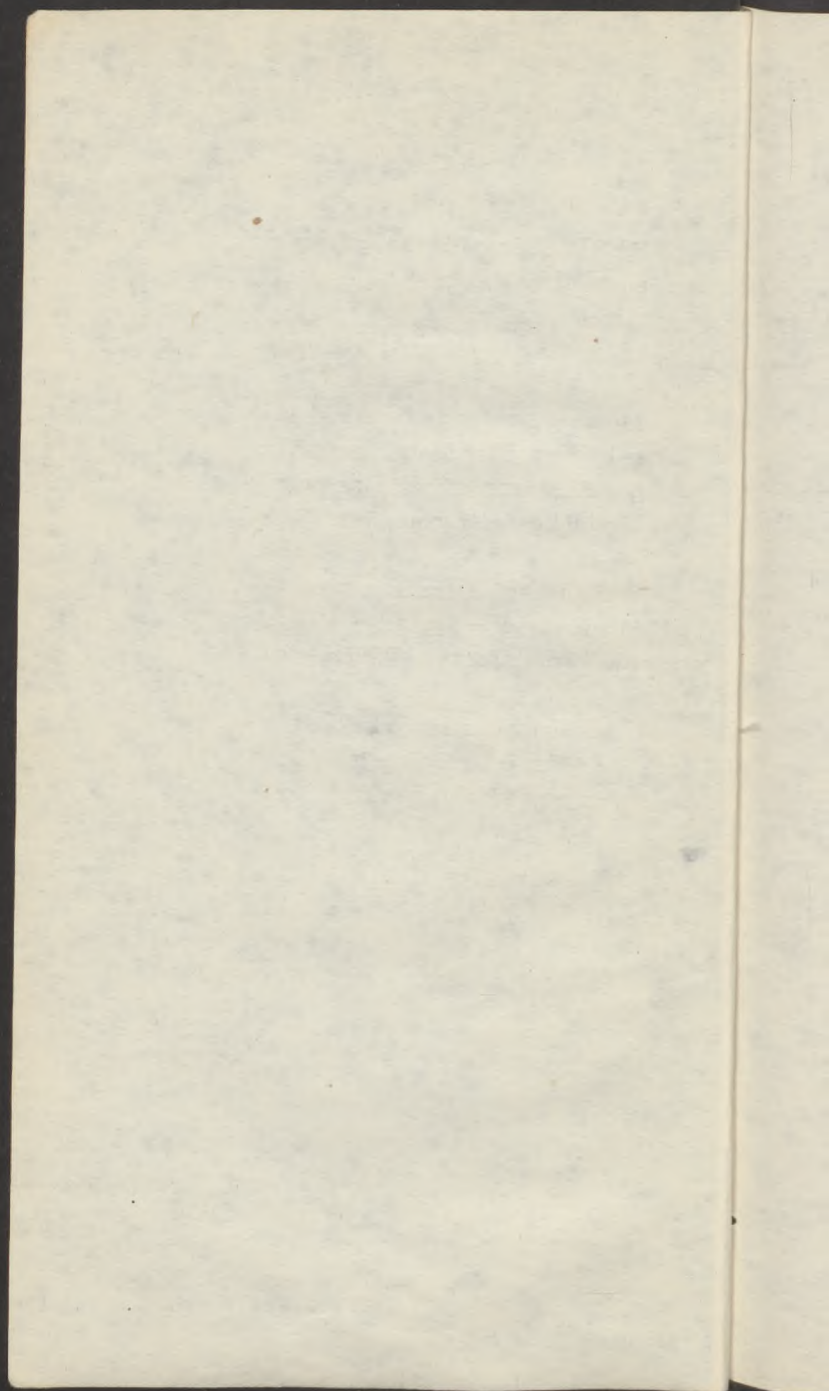
KÉREM! én eddig hallgattam csak,
mert jól tudom, mi lesz a sorsa
a szeleburdi szilvafákon
kék csillaggá robbant rügyeknek.

Mondják, mikor az ózdi kórház
műtőjében Kiss Margit megszült:
barkát borzolt a szél, s az utcán
kizöldültek a vasporos fák.

Ám alighogy a réz kilincset
lábujjhegyről – így ni! – fölértem:
ifjú házunk szemét kilőtték,

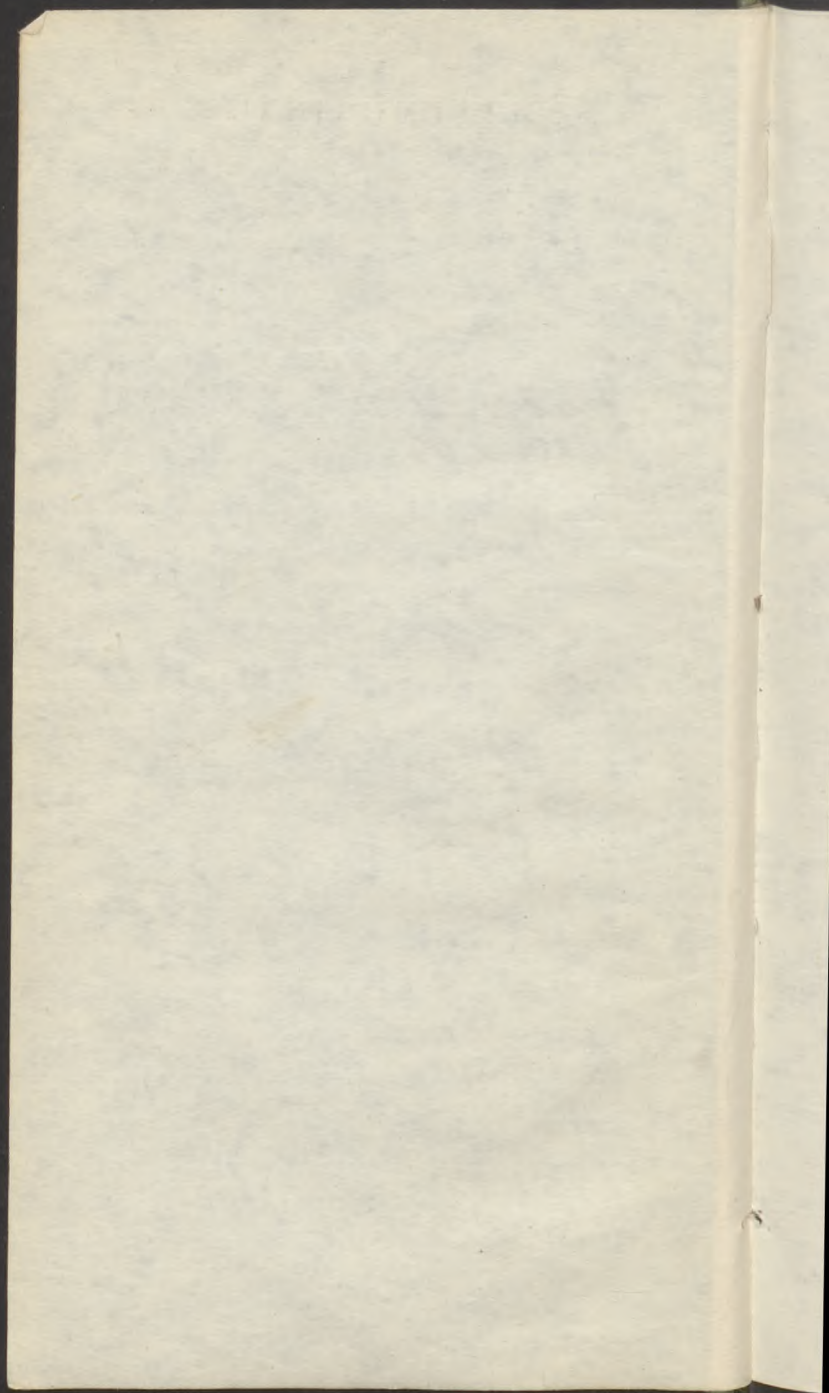
s lekalimpált a kis kakukk is.

Anyám összesöpörte az időt,
én meg kidobtam a szemétre!

SZERELEMHAJNAL

RAGYOGÁSBAN

Aj, hogy ragyog rajtam ez a
szikrás hómező-ing!
Ilyen ragyogásban tűnt el
apám is, s most ő int

a Hadak Útjáról felém:
csillagág öt ujja,
zubbonyát, a zörgő zöldet,
fújja a szél, fújja.

KORATAVASZ

Föllázad a víz éjszaka
csörömpöl a tél ablaka
inal a hó s hajnalba már
zöld aknára lép a madár

Kilőtt harckocsik a sziklák
napsugár-sorozat ropog
emelt fővel és meztláb
szeretőmhöz gyalogolok

KIS FEHÉR KAKAS

Hogy ne emlékeznék a kis fehér kakasra!

A húslila hajnal
A hófehér szélcsend

A korgó konyha
A bordó fazék

A lángvörös kályha
A rárazott bolhák

A katonák!
A katonák!

A szikrázó virradat
A ragyogó rombuszok

A magas gátoszlop
A kis fehér kakas

A fölkelő nap!
A kukoríííkkúúúú!

A ratatata
A szédelgő tollak

A piros gejzir
A szeplős hó

És a röhögő sisakok
És a röhögő sisakok

Ó, hogyne! Emlékszem a hős fehér kakasra.

SZERELEMHAJNAL

Te fölkelő-nap-arcú!
Hajadba hálui jár az éj.

Te-tavirózsa-kedvű!
Szép vagy. Beúszom érted.

Csurog a fény majd rólam!
Körülcsoboglak: nyílj ki.

Virradó Szerelmem!

Fejemet lehajtom:
koronázz meg engem.

VIKTÓRIA

engem veled
téged velem
kitüntetett a szerelem
kitüntetett a szerelem

bimm-bamm bimm-balabamm bimm-bamm
bimm-bamm bimm-balabamm bimm-bamm

ezen a hosszú betűvert soron te lépdelsz
ezen pedig – mindig mellédszegődve – én

bimm-bamm bimm-balabamm: piros!
bimm-bamm bimm-balabamm: hogy zúg!

leng! bong! jaj csupa hang!
virágvasárnapi harang
a szoknyád.

A SZŰZ

Addig-addig játszik velem,
egy éjjel haragomban
beugrok majd az ablakán,
hónom alatt a holddal.

TERMÉKENY ÉJ

Virágporos szél jár a kertben.
Szeretkezik vele a mák.
Sziromszoknyája földre lebben,
s magát megadva, önfeledten
hajlongja át az éjszakát.

FÁKAT ALTAT A SZÉL

Fákat altat a szél,
álmos lombú fákat.
S én most ébredek rá:

nagyon szerethetlek,
ha már a sálam is
integet utánad.

HOGY KIBÍRJAM

Hajad sötétje ébred, este lesz.
Nyílnak az utcai lámpák.
Fényük megistenít: ablakkereszt
dönti vállamra árnyát.

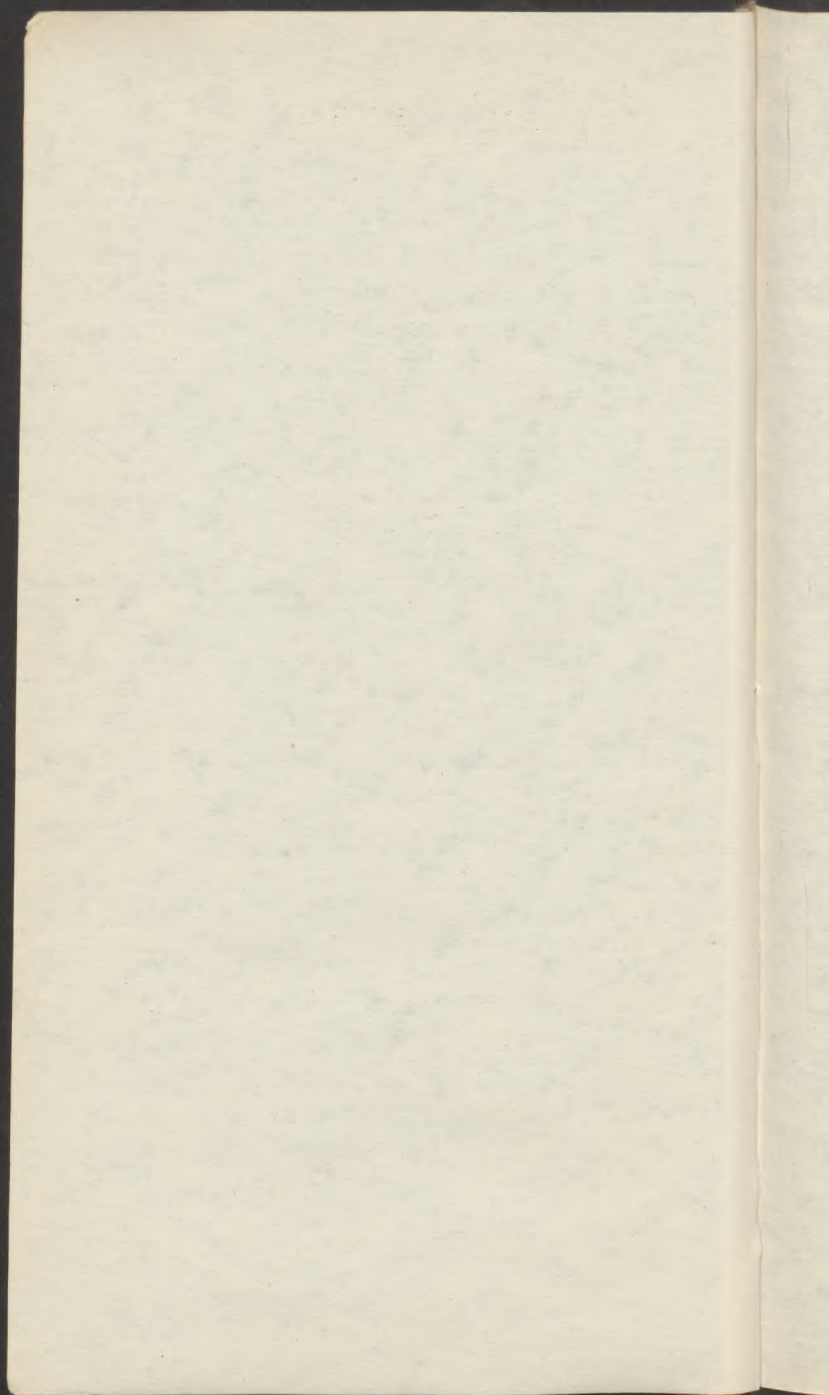
Szobám cella.
Rám fillérek vigyáznak.
Képzelt karórámon fluoreszkál a számlap.

Hogy nélküled mégis kibíriam itt:
előhívom csókjaink negatívjait.

TÜZEM, LOBOGÓM!

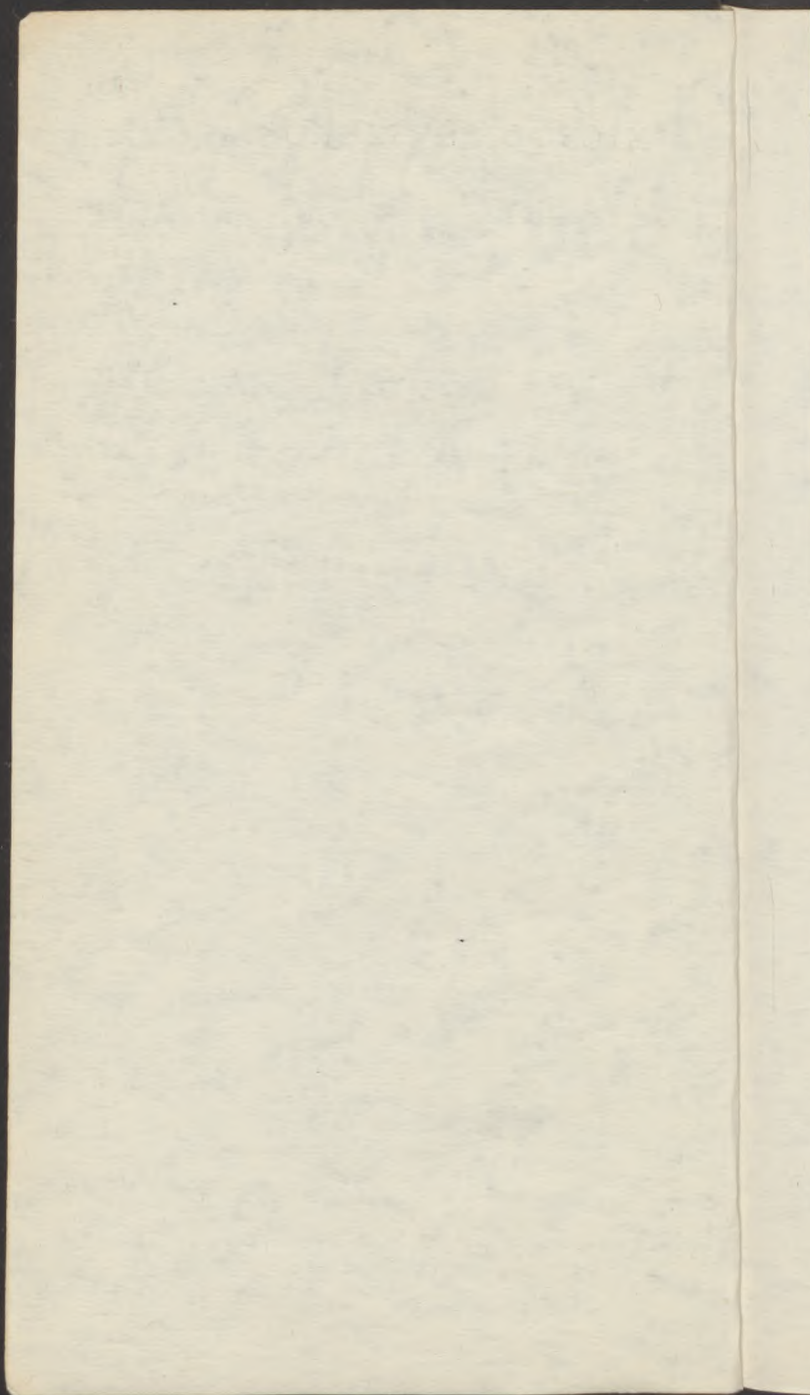
Lobog tulipán szoknyád,
leng liliomláng sálád,
szikrás szél fúj, s lobot vet
hajad is: csupa láng vagy!

Élek-halok a fényért,
égj hát, gyönyörűm, lángolj!
Tüzem, lobogóm vagy már.
Lobbantsd rám ifjúságom!

MICSODA ÉVSZAKOK

HURRÁ

Szaladj, ha akarod látni, fuss!
Kitört a fák forradalma!
Szaval a száműzött Március!
Jégkirályt lincsel a Tarna!

Március! Március! Március!
Lángok a barackfaágon!
Láng, lobogó lila láng! Fiúk,
dobjuk rá a nagykabátom!

Március, gyönyörű Március!
Szeretlek százezer éve!
Ki merne utadba állni?! Fuss!
Március, szerelmem: érz be!

MICSODA ÉVSZAK

Zöldül az árok
porzik az út
harsog a topolyafa
szól a kakukk

Fütliliom nyit
pernye havaz
pattog aranylik
hamvad a gaz

Távvezetékek
húrjait egy
csöpp siheder szél
pengeti meg

Habzik a fürtös
orgonalomb
fényzuhogásban
túr a vakond

Vedlik a vén puli
dolga csupán
nézni a gyapjas
felleg után

Héja kereng fönn
percek alatt
megrohamozza a
fecskecsapat

Elnyeled őket
fényteli ég
összenevetnek a
szőke csibék

Micsoda évszak
még a magas
drótkerítésen is
úr a kakas

Sárgarigófütty
cinke-öröm
pók-szerelem a
függönyökön

Dália jázmin
petrezselyem
illata hál a
kedvesemen

Élni szeretnék
Élni Igen
Emberül élni
végre hiszen

azt se tudom hogy
(élve talán?)
hova temették
édesapám

kit nem a rák, nem:
FEGYVER ÖLT MEG
árva maradtam
s anyám özvegy

És belereszket
majdnem elájul
ha a suhanc szél
blúza alá nyúl

KIKELET HORTOBÁGYRÓL

Sárlík a meddő szél csődörszáj virághoz!

Emeletes lovak körül
süvölvénykorom göndörül,
nyúlok ágyékához.

Tavasza az unalom szaros legelőjén!

Világ! eladó a sorsom:
pulim, kullancsos koloncom,
kis pejlovam, karikásom,
a Hortobágy, az a bársony,
s a baltás verőfény.

Tele a gyalogút villamos-bogárral!

Hű menyecskék már az esték,
elkötöm a jószerencsét
kalauzcsuhában.

VEZÉRÖKÖR

Lantom hiába nőtt homlokodra:
te is csak bőgni tudsz, mint a csorda!

VIHAR ELŐTT A RÉTEN

Lenyúlt egy villám a földre,
karjába kapta a csöndet.

Szemet hunyt az ég, de látták
s beleremegtek a nyárfák.

Körben, a dombokon túl,
hét harang bronza kondul.

Sürög a szél s a boglya
laza fonatú kontya

kibomlik lobogva-égve
s szálanként szédül az égbe.

Tépik a lovak a hámot.
Mennydörgés. Kalap kóvályog.

Reccsen a karja egy gallynak
s ráfeketednek a varjak.

Fűz alá futnak a lányok,
szoknyájuk suhog a szélben,

s a dombok hajlatából
utánuk ered a zápor.

HEGYI LEGELŐN

Szélcsend van. Rekkenő meleg.
Térdemen hangya őgyeleg.

Hallani, liheg a legelő.
Lapu leng. Sodorintja a hő.

Feketedik, süti a föld,
pöfötek-hangszóró üvölt:

megérjük, a bolondgomba
kalapos nőt visz a holdba.

Csöppenj rám, te tündöklő ég!
Megtébolyít ez a hőség.

Ezüstfenyő csalt le a tóba
– félrebeszélsz, törpe boróka?

Szarkaláb szédeleg hozzám:
– adj vizet, adj, nem bírom már!

Lilán kér. Megszánom, s végül
ráhugyozok. Belekékül.

Micsoda lobogó nyár van,
rezseg a levegő, szárnyal!

S bűzlik a csülök. A fosott
friss trágya ragyog és bozsog.

Vizenyős, kidülledt szemek
sarkában zöldarany legyenek

lepik a tűnődő csipát:
– gyönyörködj, glottgatás diák!

Vasárnap van vagy csütörtök?!
Rámöklendeznek az ökrök.

Szomorú vagyok és komor.
Én utálom gyerekkorom!

Bógnak a tehenek, tinók.
Bivalyok bömbölnek, bikák!

Kalimpál, félrever szívem:
kolompol benne a világ!

Sárgaláz: kikerics fetreng.
Lökösök! Hangrobaj. A hegy reng.

Ég a szamártövis! majd ordít,
s megőrülnek a pipacsok mind.

Én meg belebolondulok
egy lányalakú felhőbe!

S megszökünk.

Meg innen!

Még ma.

NYÁRUTÓ

Hát csudaszép ez a nyár: csupa fény, csupa árny,
[csupa ritmus!

Berkenyebokrok alól
sárgarigózene szól.

Hangos a völgy, tele van még szilvaszedőkkel
[a hegyhát.

Fülledt lombok alatt
zsendül az őszibarack.

Őszül a zöld fűszál, libanyáj pepitázza a tarlót.
Vedlik az ostorom is,
száll sihederkorom is.

Meg-megroggyan a zsák, hazagondol már
[a malomból.

Szérűn tyúkjaival
szunnyad a szalmakazal.

Csönd van. Fényes csönd. Gyönyörű harkály veri
[mellem.

Hej, görögök, latinok!
Kopp, kipikopp, kipikopp.

IRIGYKEDŐ

Egy kis tücsök
tanyát ütött
szobámban,
s dalába bújt előlem,
hogy ne lássam.

SZÜRET UTÁN

Pihen a prés.
Mustszag bódít.
Zenél a csönd,
hallgatom.

Szőlőszem és
részeg darázs
hempereg az
udvaron.

FÁN MARADT LEVELEK

A drága Doktor úr,
a novemberi nap
röntgenezgeti még
beteg bordáikat.

Hátuk panaszfalán
sóhajokhoz szokott,
esőcsepp-puha ujj
kopog, kopog, kopog.

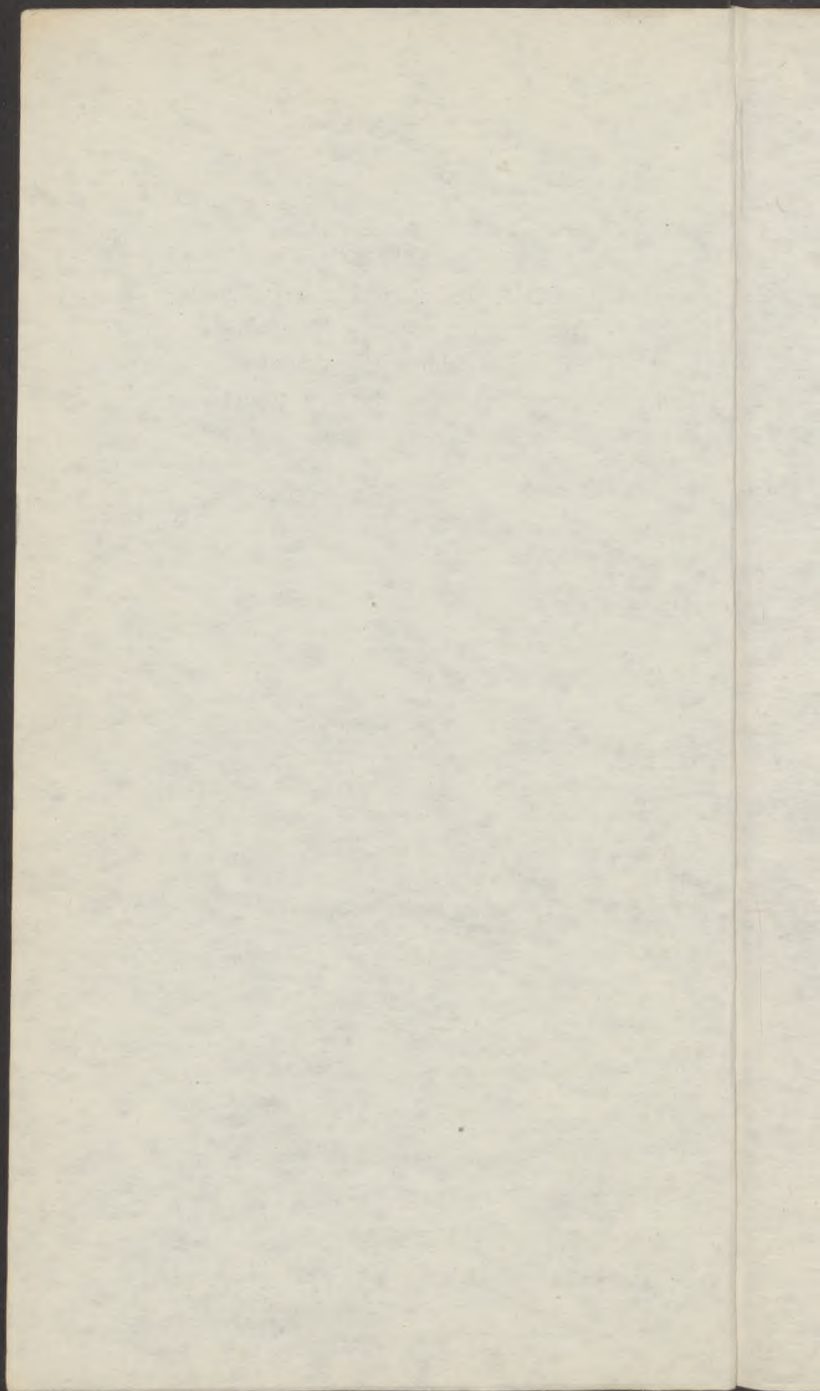
Magam varjúhodón
egy rendelőpadon
várok a leletre.

Kint fák. Itt-ott levél.
És zeng a gyászruhás
rigók rekviemje.

VADÁSZDALOCSKA

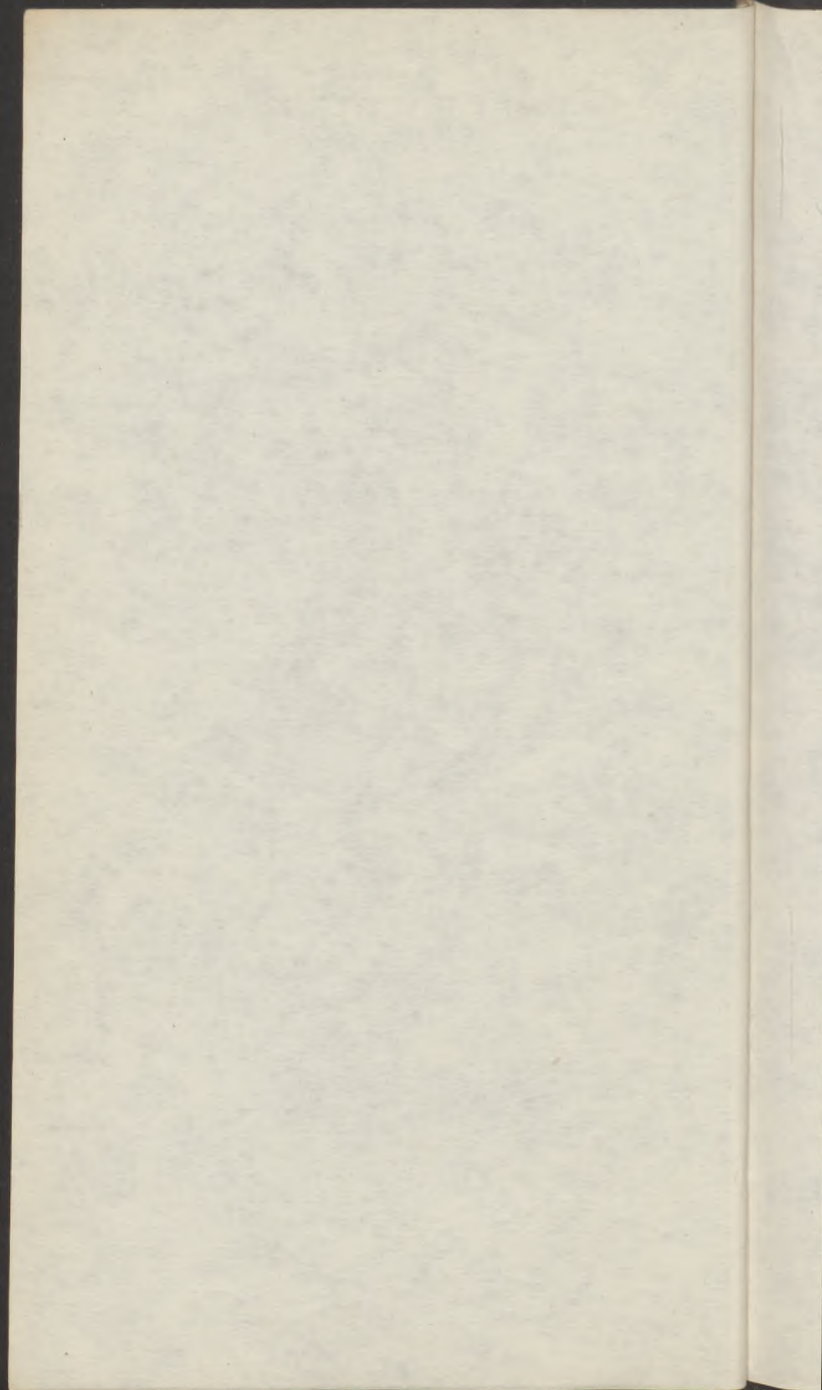
Róka, terítsd le a bundád!
Hideg a föld, minden havas.
Hova térdeljen, ha jön a
hóvirágbűvölő Tavasz?

VÉGÜL IS, mondd, miért utálod,
hiszen igaza van a kölyöknek,
ki térdig gazban jár, s ujjáról
mégis hétpettyes örömet röptet!

SENKI FÖLDJÉN

GUNARAM, JAJGASS

Röppenj föl, fehér
gunaram, jajgass!
Magasra szállj,
te csillagtalpas!

Nézd: kipofozva
városok, falvak.
Szállj, gitárnyakú
gunaram, jajgass!

Vasvillánk, sarlónk
mind sikolyéles,
menekülj innen:
itt piros tél lesz!

Kereket old az
ördögszekér is,
anyám csomagol,
elmegyek én is.

JÉGVIRÁG

Égi szeszt iszom én
szilvafa alakú pohárból!
Kint-bent komisz a tél:
hold lobog, tehéntrágya lángol.

Jégvirág, jégvirág,
ne szépítsd nekem a világot,
úgyis rád lehelek,
s ha belepusztulsz is: kilátok!

Felhőt morzsol a fagy,
december mennyei darát szór:
éhes kismalacunk
kitör a rozoga karámból.

Itt ül a suszterájban.
Egy barna tölgyfalócán
sültkrumplit sózogat. Kint
nagypelyhű csillaghó száll.

Csizmák fényébe bámul.
Hallgatja, mit beszélnek
a pipával parázsló
parasztok: – „Nem, nem élet,

nem élet ez. Sanyargás!”
Szívük üres. Üres, mint
fejük fölött a padlás.

Itt ül a suszterájban.
Gyermek. Nincs szava. Hallgat.
Mit is tehetne mást még?!
Csináljon forradalmat?

Csak ül a suszterájban,
s egy barna tölgyfalócán
sültkrumplit sózogat. Kint
nagypelyhű csillaghó száll,

szél fúj, sötétedik, és
a hófüggöny mögül már
dereng a drótkerítés.

...!

Őszt pillantó szőlőszemek.
Fél a levél: postás szelek
hordják szét az idézést.

Járőr felhők hangoskodnak.
Tele a kert véresre vert
paradicsommal, virággal.

Rózsafák, kötelek, karók.
Trombita-tulipán-roncsok.
Petúnia-tárogatók.

S dér-zápolyák, zúzmara-horthyk, ...!
Micsoda forradalom, hit,
micsoda március volt itt!

Örökzöld fenyő! én megölellek.
Egy perc, s a gesztenyék, diók
szemhéjai mind fölrepednek.

Fellegek, vadludak,
tollhullató nyárvég.
Mintás a föld: csupa
vándormadár-árnyék.

Kifosztva szívéig,
a nyár délre jajgat.
Őszt pillant a levél,
megdermed a harmat.

Hóna alatt ív leng,
kilincsel a jövő,
a hívatlan vendég,
a múltból üldöző.

Égre írom föl a
fájdalmak nagy Ó-ját,
s íme, láthatóvá
kerengik a gólyák.

Horizont-körhintán
száll a világ, forog;
fecskék, fecskék, fecskék:
szabad elektronok!

ELSŐ ÉV

Örökíts meg, Történelem!
Állok falum fölött.
Kezemben kis rög énekel:
pacsirtabarna rög.

Keleti szél fúj. Reng a rozs.
Lüktet kezem kalitka-ökle.
Ne sírj, mert gazdád megtapos:
rög, te pacsirtabarna rög, te!

Fejem fölött, az égi freskón,
átlényegül a nap: tüzes trón.
Elsőnek én harapok Györgybe.

S mert húsa szén, fekete-forró,
pörgök, mint őrült napraforgó,
s az égbe váglak: rög, te rög, te!

AZOK A JEGENYÉK

E táj surrogó szökökútjai szomorúfűzfák.
Dombjain dundi csecsemőfelhők sírnak.
Csodájára nem jár senki, csak én.

E táj hol-léte nem ismeretlen.
Ott van mindenütt.

Közepén köhécsel kérdőjel nagyapám.
Megmeszesedve a válaszáért.
Majd eltemetem!

E táj fatornyos templomában
én fényes törömmel szíven döftem az Istent.
Itt már csak ebédre harangoznak!

Hát gyere, feküdj mellém a fűbe,
s ha idefűttem ennek az égnek
csontnál fehérebb
galambját,
majd ne hussogasd el,
s ne is csodálkozz rajtam!

Hangulataim hegyvonulatát hatalmas hó fõdi.
De hallgasd meg, hogy micsoda erõ
döngeti bordám!

E tájon tetszhalott tûzhányók élnek.
Éjszaka piroslik minden domb itt.

Sose felejttem: virradt, amikor
pontosan eddig az írott kõiig
kísértek el a jegenyék.

I T T

zubog a zaj, sűrög a lármaörvény,
korom kering, virít a szikrarózsa,
önérdekem dirib-darabra tört szét,
sok-sok tenyérre, húsvér csillagokra.

I t t

liheg a mell, füst fojt, láng leng, huzat van,
hasogat, fáj, sorra kihull a fog,
unalmában a lustaszép higanyszál
nyolcvan fokig nyújtózkodik s ragyog.

I t t

sóvirág nyit! Szódavizet vedelnek,
lángost, szalonnát, hagymát, retket esznek,
s a fellegrázó drágalátos Istent
nagy vasfogókkal megfenyegetik, mert

i t t

azt hiszik még, övé a felelősség,
ha bőrükön hólyagot húz a hőség,

ha föl kacag a nagy kirakatablak,
mert bérüknél még fejjel magasabbak

itt

az árák, s a kis nyugdíjból sóra,
kenyérre telik. S egy szép koporsóra!
Asszonyuk meg könnyeit nyelve hallgat,
mert fáradtan befordulnak a falnak.

Hej,
forradalmak,
forradalmak!

A NAGY SZAVAK KÖRÚTJÁN

Lézengek itt, a Nagy Szavak körútján.
Surrog a szél, szikrásodik hajamtól.
Ünnep van, május, térzene, piros pad.
A park összes petúniája harsog.

S én lengek itt hófúvásos fehérben,
elhagyatva, csattogón, mint a zászlónk.
Nagy hóvirág szemem lassan kinyílik
Segesvárnál, Abdán, Balatonszárszón.

S tüntetek itt! A Nagy Szavak körútján!
Nem tud mit kezdeni velem a rendőr,
mert nem öltem – úgymond: parancsra! – senkit,
s verejtéket sem sikkasztottam elvből

édes hazám (vagy a magam) javára.
És nem fuvaroztattam úgy az eszmét,
hogy a gazda a légyzenés küszöbről
rávillantsa a nagypofájú fejszét.

Csak ácsorgok a Nagy Szavak körútján!
A kirakat csörren tekintetemtől.
Az árak bércein el-eltűnődöm.
Belátni onnan múltam és jövőndöm.

Zörgő csontváz-apám itt jár előttem!
 Bukdos, selymek örvényében fehérlik.
 És közénk áll a Nagy Szavak körútján,
 ha vállon ver egy veterán Vezércikk.

Kacsingat rám a Szőke Optimizmus!
 Övé jövőm. Vezesd hozzám, te sétány!
 Kifordítom zsebeimet, mosolygok.
 S a lampionmellű ringyó odébb áll.

Föl a fejjel: bimbós rakéta pattan!
 A standokon súlyos ponyvák duhognak.
 Ott árulják a Megtért Bumerángok:
 a jó békét s az üde szóvirágot.

HÉT KRAJCÁR AZ ÁRA MINDEN
 [CSUPORNAK!

senkit,

SENKI FÖLDJÉN

Ritmusa van a krumpliföldnek!
Sormetszetei fehér zsákok.
Hazajöttem! Itthon is jött-ment:
Senki Földjén örök Napszámos!

Nincs életed, Édesanyám, nincs.
Már jegenyésedik magányod.
Égig növekszel hajladozva.
Rádfehérednek mind a zsákok.

Fényes kapád ha én fogom föl:
dombon a napot kettévágom.
Zörögj, zörögj csak sárga csontú
halál a kukoricásból!

FILLÉREITEK

Itt van például ez a koldus.
De hol lehet vajon a lába?
Mert a koldus, a koldus itt van.
S az én hazám az ő hazája!

Föl kell rúgni ott azt a tányért:
kalimpáljon az égre holdnak!
Korog az éjszaka, hideg van.
Filléreitek hunyorognak.

ENGEDJE MEG,
HOGY BEMUTASSAM!

Íme, ez a szobám.
Különbejáratú
s keskeny, mint a kedvem.
De úgy nézzen körül:
itt a világ lakik!
Sajnos, albérletben.

Az a rés ott: ablak.
Udvarba les. Rácsos.
De szép csillagot vet
szeme majd, ha rásóz
öklösödő dühöm,
de szép csillagot vet!

Szekrény. Ódivatú
diófa-dokumentum:
„maraggyon itt a szű
naccsága hazamentem”

De újra itt hasal mind
egymás hegyén-hátán:
trikó, svájci, vasalt ing,
újság, könyv, gitár, sál,
bokafix, pizsama . . .

Tudom, mire gondol.
Én nem megyek haza!

Ez itt az asztalom.
Politúros. Kerek.
Vizeskancsót tükröz,
s félkiló kenyeret.

Az a piros vekker
siet vagy száz évet!
Ebben a szobában
csöpp kagylóhamutál
méri a gyöngy időt:
pontos költeménynek.

Két szék. Nyűtt bársonyú.
Foglaljon már helyet!
Ha kér vizet, öntök.
Ha kenyér kell, szelek.

Enyém a Marci gitárja!
Félcipőm Varga-Balázsé.
S bevallom: Benedek ingét
mintha csak rámszabták volna!

Gitár, ha pengetlek, mért fájsz?
Cipő, ha sétálunk, mért sírsz?
S ha begombollak, te szép ing,
mért kapkodok levegőért?

No dehát jókedvem kötömb!
Vagdoshat bele a villám.
Legalább fölfénylik arcom,
s ragyog, mint a nadrág: itt ni.

ILLEGÁLIS NÁSZÉJSZAKA

Olyan sötét van itt már,
mint egy pasztásdobozban.

Fekszem hanyatt az ágyon.
Fekszel hanyatt az ágyon.

Kint, a betonküszöb alól,
hallucinált tücsök dalol.

Ujjad között, leégve lakkig,
cigarettavég csillaglik.

Megszívod. Látom a melled.
Alatta két nagy árnyéksarló.

Nem beszélünk. Dunnánk felleg.
S vonul az ágy lassan, virrasztón.

Illegális nászéjszaka!
Hajad arcom holdudvara.

Testünkön csillagok teremnek.

- Jó?
- Jaj, nagyon!
- Szeretsz?
- Szeretlek.

Holdfény és porpaplan.
Horkol Magyarország.

Magányos vonatfütty.
Alszol. Megcsókolom szád.

Csönd. Ciripel a csengő.
Ásítva nyit kaput

a jámbikus léptű
öreg házmesternő.

S te félálomban morgod:
húzd föl hatra a csörgőt.

CSÖNDDEL CSEREPEZVE

Csönd
Csend-Csönd
Csönd-Csend-Csönd
Csönd-Csend-Csönd-Csend

Ki innen! El innen!

Zuhan a lift. Lépcső.
Utcák, hidak, terek.

Keresztülugrosva
a városra zúdult
dirib-darab eget:

suhogok hozzád, te!
s a küszöböd előtt
nagy, tüdő formájú
felleget lihegek.

Nyiss ajtót! Nyiss ajtót!

Csönd
Csend-Csönd
Csönd-Csend-Csönd

Tücsök-villanycsengő!
Cirpeld föl!! Cirpeld föl!!!

ABORTUSZ UTÁN

Szemed égi csordakútján
holló szemöldököm verdes.

Hol a gyerek?!
Beleugrott!

Ropogtatja ránk a holdat,
mennyei savanyúcukrot.

Ne sírj.

HÓ HULL

Lucskot szürcsöl a zoknim,
pillámra hó hull könnynek.
Melengetem maroknyi
kedvem, ha rámköszönnek:

visszaköszönjek!

S hó hull a kék sinekre,
vonatra, villamosra,
talán havas a hold is,
hó hull a csillagokra.

MONOLÓG A PÓDIUMON

ALPHABETICALLY

WARNEMÜNDE

Kék öbölben lengő
tengeren tekergő
fehér lombú erdő
fehér lombú erdő

Hol az áldozó nap
égelján fölborult
piros motorcsónak
piros motorcsónak

S kagylóhéj az égbolt
az ember homokszem
körémgyöngyösül a világ
bárhová menekszem

Markomban vérhólyag-
medúzák lüktetnek
fia nyugtalan kisfia
vagyok a tengernek

Mellemre tetovált
gyönyörű albatrosz
szállj el velem kék szabadság
emelj föl magadhoz

Csillaghorgonyoddal
én legkisebb matróz
hadd kössem csavargó békénk
örökre a parthoz

Kék öbölben lengő
tengeren tekergő
fehér lombú erdő
fehér lombú erdő

KIKIÁLTÓ

Ez a hajnal,
meg ez a jó lila levegő,
ez éljen.

Éljen a jó lila levegő!

No meg a komp.
S itt ez a kis tolakodó nő.
Ó ő.

Éljen a kis tolakodó nő!

S üdv neked út.
Ha vízi, ha földi, ha égi:
mindegy:

ÉLJEN AZ ÚT,
A VÍZI, A FÖLDI, AZ ÉGI!

És aki vár,
aki nyugtalanabb, mint a tenger:
- ő ám,
a szeretőm,
a csuromkékszemű.

Ó, ÉLJEN MINDEN SZOKNYÁS,
MINDEN NADRÁGOS EMBER!

EZÜSTHÍD

Monika Bayernek

kapcsold
ki
melltartód
szépem

hadd
ússzanak
a
szerelmes
medúzák

heverjenek
a
homokra
kéken

tudja
meg
mindenki
reggelig

holdfényes
bólyák
a
melleid

NUDISTA STRANDON

Végre
kifeküdhetek a fényre
meztelenül,
ahogy megszülettem!

Zúg a zöld,
pereg a homok.

Csiklandozzák egymást
a lábnyomok.

Egy kisiút kerget a tenger.
A csöppség tapsikolva szalad,
végül elgáncsolja egy hullám.
Kánikulát kacag a nap.

Csudajó!

Fúj a seszínű,
viszi a szürkét.

Meduza dereng,
víz alá merült
miniatűr ég,
tengericsillag kék napernyője.

Néhány kilométerre innét:
ásítoznak az ágyúk,
pisálnak a hadihajók,
s az égre otromba
torpedót emel
a zsiráfdarucsorda.

Micsoda béke van,
micsoda béke.

Mégis:
szép itt, csakazértis!

Egy német lány áll a parton.
A szél zászlós hajába kap.
Karján kosár hold aranylik.
Combja között megy le a nap.

MONOLÓG A PÓDIUMON

Maradtál volna a felvégben inkább!
Nem perzselné talpadat most a szószék.
Palócföldön porosodó faludban
pofozkodnál az asszonynakvalóért.

De már kölyökkorodban elkötöttél
kapufélfátoktól egy sárga kancát:
sörényeset, keselylábút, s azóta
nyargal, vágdat veled a nyugtalanság.

A csodaszarvas igazságot űzöd.
Verejtékes vágta d micsoda hajsza!
Ha el nem éred, érte fogsz kimúlni.
Ha meg eléred, úgy lehet, miatta.

Az értelmet szolgálád közlegényként,
s íme, már a vak is ujjal mutat rád:
olyan fényesre nyűtt, lassan lobot vet
testi valód becses felén a nadrág.

Huszonnégy évgyűrű szorítja szíved.
Elég ahhoz, hogy a világnak úgy vallj:
maradtál volna a felvégben inkább,
palócföldön porosodó faludban.

De jaj, taknyos kölyökként elkötötted
kapufélfátok mellől azt a kancát,
és egyre beljebb csal a rengetegbe
az iramló csodaszarvas-igazság.

Hát hajszold csak rendületlen, s amíg élsz:
lába nyomát a világért se hagyd el!
Mit vesztel, ha egy-két maszkos bitang majd
a legfénylőbb csillag-ágra akaszt fel?!

S Z Á R S Z Ó

Én vagyok itt a legszomorúbb fűz.
Zöld zokogású.
Én vagyok itt az eső.
Én ragyogok, nem a nap.

Nincs egy árva szavam.
Csak a pontért jöttem a sínig.
Mert ez az én jussom!
Hazám: a mozdony alatt.

A FÖLD ALÓL IS

Aj, szegénység! Halál se gyógyít.
Apám vért köp a föld alól is:
pirosak pirosát.

Feni csontját csontjaimhoz,
lobogónk döfi át,
gyilkos, hetvenhétszer gyilkos,
de rám csak ő vigyáz,
csak ő vigyáz.

Ellenetek is ő véd!
Bár tagjait a Don partján furulyává lötték,
s játszik a szél,
a pásztor szél combcsontjain sípol:
HEJ ÉLET BE GYÖNGY ÉLET
egy kupa vért zihál a sírból,
és körbe jár a telt kancsó!

ISZUNK PUSZTASZERRE
ERRE A NOMÁD VILÁGRA
MŰLTRA
JELENRE

Víz,
hosszú víz:
egy koporsó katonával rengi át Európán!
Voníts,
halálhozó kutya:
te kísérd a nótánk!

HEJ DUNÁRÓL FÚJ A SZÉL
SZEGÉNY EMBERT MINDIG ÉR
DUNÁRÓL FÚJ A SZÉL

S üres a part.
A Duna zsong csak.
Hol vannak hát, akik danolnak?!
HOLTAK

De élek én! s a koporsóig:
szavukat hallok a föld alól is,
a föld alól is.

FESLŐ FÁK EREJÉRE

Tüzek szállodái már a kertek,
ragyogás ráz eget, földet, folyót.
Kikeleti ágablakok nyílnak,
piros rügyek, becsavart lobogók.

Én, amíg a remény ága renget,
tüzek tüze, márciusi gyermek,
a fésző fák erejére mondom:
győzni, győzni kell a gyökereknek!

ZÚG MÁRCIUS

Én szemfedőlapod lerántom:
kelj föl és járj, Petőfi Sándor!

Zúg Március, záporos fény ver,
suhog a zászlós tűz a vérben.

Hüvelyét veszti, brong a kardlap:
úgy kelj föl, mint forradalmad!

Szedd össze csontjaid, barátom:
lopnak a bőség kosarából,

a jognak asztalánál lopnak,
népek nevében! S te halott vagy?!

Holnap a szellem napvilágát
roppantják ránk a hétszer gyávák.

Talpra, Petőfi! Sírodat rázom:
szólj még egyszer a Szabadságról!

A KÖR ÁTVÁLTOZÁSAI

Hula-hopp-karika, szeretőm köldöke, jeggyűrű.
Pisztolycső, puskacső, ágyúcső mielőtt eldördül.

Fabatka aranyból! korona, rupia, frank, yen,
[font, . . .
Lila lyuk a tarkón, homlokon, végül is mindegy
[hol.

Nézzétek: karomon gyászszalag növekszik! Lassan
[már
oly nagyra tágul, hogy ráhúzhatjátok a Földre is.

Csak tudnám, mit akart üzeni nektek egy öreg
[ponty
a nagyvásárcsarnoki siralom-akváriumból!

CSILLAGVIRÁGVÁZA

Nagy Lászlónak

Pokoljáró Arkangyalod
küszöbömre tetted,
kicsinosítottad nagyon,
hogy beleszeresek.

Szemöldöke patkó,
szeme beszakadt tó,
tekintete rúgás rajtam,
lúktető holdsarló.

Cimpáin a függő
repedt csikócsengő,
melltartója szétvált földgömb,
csillagra derengő.

Hogy zúg az út! Bátyám,
minden fán harang van.
Félreverik a világot.
Ágyamban az Angyal!

Szája, mint a dögkút...
Fél a Hitehivvány!
Mellén borzong a papiros.
Én írok, Ő diktál.

Ökörnyárson forog a Föld!
Hét nap és hét éjjel
ropja már a fergetegest
szikra a pernyével.

Ég a bálnazsíros tenger,
zöld óceán zubog:
micsoda halászlé készül!
betonút bugyborog,

pityereg a pingvines part,
tolong a hegy, a domb,
megkergül a „bárányos ég”,
tüzes tehénkolomp

hull a pacsirtatojásra:
rántotta lesz a dal!
a pilóta égre kozmál,
propeller-láng hadar,

s megered a kék levegő,
zuhog, zuhog, zuhog:
piros kardvirágba dőlnek
a virágárusok,

s izzik az isten sisakja!
dómkupola duhog,
indul a korom-körmenet,
s forog a Föld, forog!

tornyok törnek: ó, csillagász,
szemed párkányára
négy égtájról csörömpöl a
CSILLAGVIRÁGVÁZA.

Szturnusz-jegygyűrűm
ujjamon megolvad:
SZERELEM SZERELEM
jaj, szerelem, hol vagy,

hol vagy, te bimbó-erejű?!
Szétfeslik az ököl,
s fejem fölött, mint kihamvadt
csontcsillag tündököl.

M E R T

kinyílnak a mézöntő virágok,
majmok rugóznak csünve nőtt spirál-fán,
bársony dívány a domb, s felbőg hiányod
a paradicsomi párzásból, Ádám!

PIROS PÁNT RAJTAM

Sikolyig szított szén, szenem:
micsoda tűz vagy, értelem!

A körémhűlt, merevedett
abroncs-világegyetemet
rámforrósitja lángod:

piros pánt rajtam! átfog,
s húsom, akár a bronz, ragyog,
s ifjan emberré borzadok.

Szólogathatsz már, Szerelem,
nevemet súgva százszor:
kitámolygok a mellbimbók
rengő holdudvarából,

és részegen, és józanul:
írnom kell! addig írnom,

míg föl nem száll kék terhével
galambfehér papírom.

TARTALOM

Kérem!	5
--------	---

Szerelembajnal

Ragyogásban	9
Koratavasz	10
• Kis fehér kakas	11
Szerelembajnal	13
Viktória	14
A szűz	15
Termékeny éj	16
• Fákat altat a szél	17
Hogy kibírjam	18
Tüzem, lobogóm!	19

Micsoda évszakok

• Hurrá	23
Micsoda évszak	24
Kikelet Hortobágyról	27
• Vezérökör	28
Vihar előtt a réten	29
• Hegyi legelőn	31
Nyárutó	34
Irigykedő	35
Szüret után	36

Fán maradt levelek
Vadászdalocska
Végül is

Senki Földjén

Gunaram, jajgass	
Jégvirág	
1955	
...!	
El	
* Első év	
Azok a jegenyék	
Itt	
* * A Nagy Szavak körútján	34
Senki Földjén	56
Filléreitek	57
* Engedje meg, hogy bemutassam	58
Sejhaj	60
Illegális nászéjszaka	61
Csönddel cserepezve	63
Abortusz után	65
Hó hull	66

Monológ a pódiumon

Warnemünde	69
Kikiáltó	71
Ezüsthíd	73
Nudista strandon	74
Monológ a pódiumon	76

37	Szárszó	78
40	•• A föld alól is	79
42	Feslő fák erejére	81
44	•• Zúg Március	82
46	A kör átváltozásai	83
48	Csillagvirágváza	84
50	Mert	87
52	Piros pánt rajtam	88

54
56
57
58
60
61
63
65
66

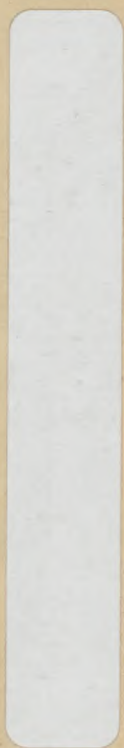
69
71
73
74
76

Felelős kiadó a Magvető Könyvkiadó igazgatója • Felelős szerkesztő Vilmon Gyula • Műszaki vezető Beck Péter • Sorozattervező Bezúr Györgyi • Betűtípus Garamond • Kiadványszám 1342 • Megjelent 4 (A5) ív terjedelemben, 1300 példányban • MSZ 5601-59 és 5602-55 • MA 943-1-6971
69 K-56 Győr-Sopron megyei Nyomda, Győr

• Felelős
er : Soro-
Kiadvány-
1300 pél-
-6971
r

1970 NOV 11

